

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 17ης Ιουλίου 2014 (*)

«Παράβαση κράτους μέλους — Περιβάλλον — Διαχείριση αποβλήτων — Οδηγίες 2008/98/EK, 1999/31/EK και 92/43/ΕΟΚ — Χώρος υγειονομικής ταφής αποβλήτων στη Ζάκυνθο — Εθνικό θαλάσσιο πάρκο Ζακύνθου — Περιοχή Natura 2000 — Θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta* — Παράταση της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων — Έλλειψη σχεδίου διευθετήσεως — Λειτουργία χώρου υγειονομικής ταφής — Δυσλειτουργίες — Κορεσμός του χώρου υγειονομικής ταφής — Διήθηση στραγγισμάτων — Ανεπαρκής κάλυψη και διασπορά των αποβλήτων — Επέκταση του χώρου υγειονομικής ταφής»

Στην υπόθεση C-600/12,

με αντικείμενο προσφυγή κατά παραλείψεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, ασκηθείσα στις 21 Δεκεμβρίου 2012,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Πατακιά και τον D. Düsterhaus, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την Ε. Σκανδάλου, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο τμήματος, E. Juhász (εισηγητή), A. Rosas, D. Šváby και C. Vajda, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Φεβρουαρίου 2014,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Ελληνική Δημοκρατία:

- διατηρώντας σε λειτουργία έναν δυσλειτουργικό και κορεσμένο χώρο υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ) στη Ζάκυνθο, στη θέση Γρυπαράικα της περιοχής του Καλαμακίου, ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης, οι οποίες καθορίζονται με τα άρθρα 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98/EK

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312, σ. 13), καθώς και τα άρθρα 8, 9, 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', 12 και 14 της οδηγίας 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων (ΕΕ L 182, σ. 1), και

- έχοντας ανανεώσει την άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου ΧΥΤΑ χωρίς να τηρήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 1, στο εξής: οδηγία για τους οικοτόπους),

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις εν λόγω διατάξεις.

- 2 Η Επιτροπή ζητεί ακόμη από το Δικαστήριο να καταδικάσει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα της παρούσας δίκης.
- 3 Η Ελληνική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή της Επιτροπής και να την καταδικάσει στα δικαστικά έξοδα.

Το νομικό πλαίσιο

Η νομοθεσία της Ένωσης

Η οδηγία 2008/98

- 4 Το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/98, το οποίο επιγράφεται «Προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος», ορίζει:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι η διαχείριση των αποβλήτων πραγματοποιείται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον, και ιδίως:

- α) χωρίς να δημιουργείται κίνδυνος για το νερό, τον αέρα ή το έδαφος, ούτε για την πανίδα και τη χλωρίδα,
 - β) χωρίς να προκαλείται όχληση από θόρυβο ή οσμές, και
 - γ) χωρίς να επηρεάζεται δυσμενώς το τοπίο ή οι τοποθεσίες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.»
- 5 Το άρθρο 36 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις», προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι «[τα] κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την απαγόρευση της εγκατάλειψης, της απόρριψης ή της ανεξέλεγκτης διαχείρισης των αποβλήτων».

Η οδηγία 1999/31

- 6 Υπό τον τίτλο «Προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας», το άρθρο 8 της οδηγίας 1999/31 έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:

- α) η αρμόδια αρχή εκδίδει άδεια λειτουργίας χώρου ταφής μόνον εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - i) η μελέτη του χώρου ταφής πληροί όλες τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων, με την επιφύλαξη του άρθρου 3, παράγραφοι 4 και 5·
 - ii) η διαχείριση του χώρου ταφής θα ανατεθεί σε φυσικό πρόσωπο με τα δέοντα τεχνικά προσόντα για τη διαχείρισή του ενώ θα παρέχεται επαγγελματική και τεχνική εξέλιξη και εκπαίδευση των φορέων εκμετάλλευσης των χώρων υγειονομικής ταφής και του προσωπικού τους·

- iii) ο χώρος ταφής θα λειτουργεί με τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη των ατυχημάτων και τον περιορισμό των συνεπειών τους·
- iv) πριν από την έναρξη των εργασιών απόθεσης, ο αιτών θα έχει παράσχει ή θα παράσχει επαρκή εγγύα, υπό μορφή χρηματοοικονομικής ή άλλης ισοδύναμης εγγύησης με τρόπο που ορίζουν τα κράτη μέλη, ώστε να εξασφαλίζονται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τη μέριμνα έπειτα από την παύση λειτουργίας) που απορρέουν από την άδεια που εκδίδεται δυνάμει της παρούσας οδηγίας καθώς και η τήρηση των διαδικασιών παύσης λειτουργίας που επιβάλλει το άρθρο 13. Η εγγύηση ή το ισοδύναμό της ισχύει επί όσο χρόνο απαιτείται για τη συντήρηση και τη μετέπειτα μέριμνα του χώρου σύμφωνα με το άρθρο 13, στοιχείο δ'. Τα κράτη μέλη μπορούν να δηλώσουν ότι το παρόν σημείο δεν εφαρμόζεται στους χώρους ταφής αδρανών αποβλήτων·

- β) η μελέτη του χώρου ταφής ευθυγραμμίζεται προς το ή τα σχετικά σχέδια διαχείρισης των αποβλήτων που αναφέρονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86)]·
- γ) πριν αρχίσουν οι εργασίες διάθεσης, η αρμόδια αρχή επιθεωρεί τον χώρο ώστε να εξασφαλίσει ότι πληροί τους σχετικούς όρους της άδειας. Αυτό δεν περιορίζει με κανένα τρόπο την ευθύνη του φορέα βάσει των όρων χορήγησης της άδειας.»

7 Το άρθρο 9 της οδηγίας 1999/31, με τίτλο «Όροι της άδειας», ορίζει:

«Προς αποσαφήνιση και συμπλήρωση των διατάξεων του άρθρου 9 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ και του άρθρου 9 της οδηγίας 96/61/ΕΚ, στην άδεια λειτουργίας χώρου ταφής προσδιορίζονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) η κατηγορία του χώρου ταφής·
- β) ο κατάλογος των καθορισμένων τύπων και της συνολικής ποσότητας αποβλήτων των οποίων επιτρέπεται η εναπόθεση εκεί·
- γ) απαιτήσεις για έργα υποδομής στο χώρο ταφής, για τις εργασίες ταφής και για τις διαδικασίες παρακολούθησης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων έκτακτης ανάγκης (παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 4, στοιχείο Β), καθώς και προσωρινές απαιτήσεις για την παύση λειτουργίας και τη μετέπειτα φροντίδα·
- δ) η υποχρέωση που αναλαμβάνει ο αιτών να υποβάλλει έκθεση, τουλάχιστον ετησίως, στις αρμόδιες αρχές της χώρας του σχετικά με τους τύπους και τις ποσότητες των διατεθέντων αποβλήτων και με τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης, όπως προβλέπεται στα άρθρα 12 και 13 και στο παράρτημα ΙΙΙ.»

8 Το άρθρο 11 της οδηγίας 1999/31, με τίτλο «Διαδικασίες αποδοχής αποβλήτων», ορίζει στην παράγραφο 1:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι, πριν τα απόβλητα γίνουν δεκτά στους χώρους ταφής:

- α) πριν ή κατά την παράδοση, ή την πρώτη από σειρά παραδόσεων εφόσον ο τύπος των αποβλήτων παραμένει αμετάβλητος, ο κάτοχος των αποβλήτων ή ο φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα έγγραφα ότι τα συγκεκριμένα απόβλητα μπορούν να γίνουν δεκτά στον χώρο ταφής σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην άδεια και ότι πληρούν τα κριτήρια αποδοχής που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ·

[...].»

9 Υπό τον τίτλο «Διαδικασίες ελέγχου και παρακολούθησης κατά τη φάση λειτουργίας», το άρθρο 12 της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διαδικασίες ελέγχου και παρακολούθησης κατά τη φάση λειτουργίας να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) κατά τη φάση λειτουργίας, ο φορέας εκμετάλλευσης του χώρου ταφής εφαρμόζει πρόγραμμα ελέγχου και παρακολούθησης όπως ορίζει το παράρτημα ΙΙΙ·
- β) ο φορέας εκμετάλλευσης γνωστοποιεί στην αρμόδια αρχή τις τυχόν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον που διαπιστώνονται κατά τον έλεγχο και συμμορφώνεται με την απόφασή της για το είδος και το χρονοδιάγραμμα των ληπτέων επανορθωτικών μέτρων. Η δαπάνη των μέτρων βαρύνει τον φορέα.

Με συχνότητα που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή και οπωσδήποτε τουλάχιστον άπαξ του έτους, ο φορέας εκμετάλλευσης αναφέρει στις αρμόδιες αρχές τα αποτελέσματα της παρακολούθησης με βάση τα συγκεντρωτικά στοιχεία για να αποδεικνύεται η τήρηση των όρων της άδειας και να βελτιώνονται οι γνώσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των αποβλήτων στους χώρους ταφής·

- γ) ο ποιοτικός έλεγχος των αναλύσεων στο πλαίσιο των διαδικασιών ελέγχου και παρακολούθησης ή/και των αναλύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', διενεργείται από ειδικευμένα εργαστήρια.»

- 10 Το άρθρο 14 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Υφιστάμενοι χώροι υγειονομικής ταφής», ορίζει:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίζουν ότι η συνέχιση της λειτουργίας χώρων υγειονομικής ταφής για τους οποίους έχει χορηγηθεί άδεια ή οι οποίοι λειτουργούν ήδη κατά τον χρόνο ενσωμάτωσης της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο επιτρέπεται μόνον εφόσον ληφθούν τα παρακάτω μέτρα το ταχύτερο δυνατόν και το αργότερο εντός οκτώ ετών μετά την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1:

- α) εντός ενός έτους μετά την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, ο φορέας εκμετάλλευσης χώρου ταφής καταρτίζει και υποβάλλει προς έγκριση στην αρμόδια αρχή σχέδιο διευθέτησης του χώρου, το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 8 καθώς και όλα τα επανορθωτικά μέτρα τα οποία κρίνει ότι θα απαιτηθούν προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις [...] της παρούσας οδηγίας, εξαιρουμένων των απαιτήσεων του παραρτήματος Ι, σημείο 1·
 - β) μετά την υποβολή του σχεδίου διευθέτησης, οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν οριστική απόφαση σχετικά με τη συνέχιση της λειτουργίας βάσει του εν λόγω σχεδίου και της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την παύση της λειτουργίας το συντομότερο δυνατόν, βάσει του άρθρου 7, στοιχείο στ', και του άρθρου 13, των χώρων ταφής που δεν έχουν λάβει, σύμφωνα με το άρθρο 8, άδεια συνέχισης της λειτουργίας·
 - γ) βάσει του εγκεκριμένου σχεδίου διευθέτησης του χώρου, οι αρμόδιες αρχές χορηγούν άδεια για την εκτέλεση των αναγκαίων έργων και καθορίζουν μεταβατική περίοδο για την ολοκλήρωση του σχεδίου. Όλοι ανεξαιρέτως οι υφιστάμενοι χώροι υγειονομικής ταφής αποβλήτων τηρούν τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας, εξαιρουμένων των απαιτήσεων του παραρτήματος Ι, σημείο 1, εντός οκτώ ετών μετά την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1·
- δ) i) εντός έτους από την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, εφαρμόζονται στους χώρους υγειονομικής ταφής επικίνδυνων αποβλήτων τα άρθρα 4, 5 και 11 και το παράρτημα ΙΙ.
- ii) εντός τριών ετών από την ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, εφαρμόζεται στους χώρους ταφής επικίνδυνων αποβλήτων το άρθρο 6.»

Η οδηγία για τους οικοτόπους

- 11 Το άρθρο 6, παράγραφοι 3 έως 4, της οδηγίας για τους οικοτόπους προβλέπει:

«3. Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4, οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνον αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη.

4. Αν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να υλοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, το κράτος μέλος λαμβάνει κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής του Natura 2000. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τα αντισταθμιστικά μέτρα που έλαβε.»

- 12 Κατά τον ορισμό της έννοιας του «σχεδίου» στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), η έννοια αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση κατασκευαστικών εργασιών ή άλλων εγκαταστάσεων ή έργων, καθώς και λοιπές επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή το τοπίο, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επεμβάσεις που αφορούν την εκμετάλλευση των πόρων του εδάφους.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 13 Η Επιτροπή εκτίμησε ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα που προκαλούνται από τη λειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής της Ζακύνθου (στο εξής: επίμαχος ΧΥΤΑ), ο οποίος βρίσκεται εντός του εθνικού θαλασσιού πάρκου της Ζακύνθου (στο εξής: εθνικό πάρκο) άρχισαν να εμφανίζονται από το 1999 και ότι η συνέχιση της λειτουργίας του εν λόγω ΧΥΤΑ είχε σημαντικές επιπτώσεις για τον φυσικό οικότοπο της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, είδος για το οποίο το εν λόγω εθνικό πάρκο έχει οριστεί ως περιοχή Natura 2000. Εκτίμησε ότι η συνέχιση της λειτουργίας του χώρου υγειονομικής ταφής αποτελεί την πρωταρχική αιτία περιβαλλοντικών προβλημάτων και ότι δεν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για την εξάλειψη των δυσλειτουργιών που έχουν διαπιστωθεί.
- 14 Κατά την Επιτροπή, ο σχεδιασμός διαχείρισεως αποβλήτων για την περιφέρεια των Ιονίων Νήσων προέβλεπε για τη Ζάκυνθο την κατασκευή νέου ΧΥΤΑ σε νέα θέση μετά την παύση της λειτουργίας το 2005 του υφιστάμενου και, στο πλαίσιο αυτό, η αρμόδια αρχή, δηλαδή ο Σύνδεσμος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Νομού Ζακύνθου (στο εξής: Σύνδεσμος), υπέβαλε προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την κατασκευή νέου ΧΥΤΑ και πρότεινε πέντε πιθανές θέσεις. Πάντως, κατά την Επιτροπή, μολονότι η διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής αξιολογήσεως των προτεινόμενων για τον νέο ΧΥΤΑ χώρων περατώθηκε στις 27 Μαρτίου 2008 με θετική γνωμοδότηση για δύο χώρους της ορεινής Ζακύνθου, ο Σύνδεσμος έχει παραλείψει για περισσότερο από τέσσερα χρόνια να υποβάλει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την κατασκευή του νέου ΧΥΤΑ.
- 15 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή απηύθυνε στις 29 Οκτωβρίου 2010 έγγραφο οχλήσεως στην Ελληνική Δημοκρατία, επισημαίνοντας ότι, διατηρώντας σε λειτουργία τον ΧΥΤΑ στον συγκεκριμένο τόπο στη Ζάκυνθο, το εν λόγω κράτος μέλος παρέβη τις διατάξεις των οδηγιών 2008/98 και 1999/31, καθώς και της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 16 Η Ελληνική Δημοκρατία απάντησε σε αυτό το έγγραφο οχλήσεως με έγγραφο της 13ης Ιανουαρίου, της 12ης Απριλίου και της 19ης Ιουλίου 2011.
- 17 Κρίνοντας μη ικανοποιητικές τις απαντήσεις που περιλαμβάνονται στα έγγραφα αυτά, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 27 Ιανουαρίου 2012, αιτιολογημένη γνώμη και ζήτησε από το εν λόγω κράτος μέλος να συμμορφωθεί με αυτή εντός δύο μηνών από την κοινοποίησή της. Η Ελληνική Δημοκρατία απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 4ης Απριλίου 2012, το οποίο συμπλήρωσε στις 14 Ιουνίου 2012.

- 18 Εκτιμώντας ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, εξακολουθεί η παράβαση των οδηγιών 2008/98, 1999/31, καθώς και της οδηγίας για τους οικοτόπους, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 19 Πρώτον, όσον αφορά τα περί παραβάσεως των διατάξεων των οδηγιών 1999/31 και 2008/98, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στις 8 Ιουνίου 2011, με την κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) με τίτλο «Τροποποίηση και χρονική παράταση ισχύος [των ΚΥΑ του 1992 και του 2000 περί] έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων για τις εργασίες αποκατάστασης/μετέπειτα φροντίδας του Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Ζακύνθου [...]» (στο εξής: ΚΥΑ του 2011), παρατάθηκε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων για τον επίμαχο ΧΥΤΑ, η οποία είχε λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2006.
- 20 Το εν λόγω θεσμικό όργανο προσάπτει στις ελληνικές αρχές ότι αποφάσισαν τη συνέχιση της λειτουργίας του επίμαχου ΧΥΤΑ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, παρά το γεγονός ότι διαπιστώθηκε, από τον επιτόπιο έλεγχο που διενεργήθηκε στις 26 Ιανουαρίου 2010, ότι ο συγκεκριμένος ΧΥΤΑ είναι κορεσμένος και, από τον έλεγχο της 25ης Ιανουαρίου 2011, ότι εξακολουθούν οι σοβαρές δυσλειτουργίες που είχαν προηγουμένως εντοπιστεί.
- 21 Η Επιτροπή υποστηρίζει, βάσει των ελέγχων που διενεργήθηκαν από την ίδια και από τις ελληνικές αρχές, ότι υφίστανται τα εξής προβλήματα τα οποία συνιστούν, κατ' αυτήν, παράβαση των άρθρων 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, καθώς και των άρθρων 8, 9, 11, παράγραφος 1, και 12 της οδηγίας 1999/31:
- κορεσμός του επίμαχου ΧΥΤΑ και, παρά ταύτα, συνέχιση της πρακτικής της ταφής των αποβλήτων,
 - διάθεση αποβλήτων άνω του μέγιστου ύψους της μεμβράνης στέγνωσης,
 - παράλειψη επισκευής του τοίχου αντιστηρίξεως του εν λόγω ΧΥΤΑ,
 - μη κάλυψη των αποβλήτων με χώμα σε καθημερινή βάση,
 - παράλειψη λήψεως μέτρων για την αποφυγή της διασποράς των αποβλήτων εκτός του χώρου υγειονομικής ταφής·
 - διήθηση στραγγισμάτων προς φρεάτιο συλλογής και, κατά συνέπεια, προς την προστατευόμενη θαλάσσια περιοχή του κόλπου του Λαγανά, όπου βρίσκεται σημαντική παραλία ωοτοκίας για την *Caretta caretta*,
 - υπολειτουργία των εγκαταστάσεων βιολογικής επεξεργασίας,
 - ανεπαρκής φύλαξη του χώρου, με συνέπεια να είναι δυνατή η είσοδος και η εναπόθεση αποβλήτων από ιδιώτες χωρίς κανένα έλεγχο, και
 - χωματουργικές εργασίες και εργασίες διαμορφώσεως δύο κοιλοτήτων δίπλα στον υφιστάμενο χώρο υγειονομικής ταφής, δυνάμενων να αποτελέσουν επέκταση του χώρου αυτού μη προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία ούτε από την ΚΥΑ του 2011.
- 22 Η Επιτροπή προβάλλει ότι τα μέλη των ελεγκτικών υπηρεσιών που επισκέφθηκαν τον επίμαχο ΧΥΤΑ στις 16 Ιουλίου 2012 διαπίστωσαν ότι η πρόσβαση τις εγκαταστάσεις του είναι ελεύθερη και ότι η φύλαξη του χώρου δεν ήταν εξασφαλισμένη, με συνέπεια ιδιώτες να μπορούν να εισέρχονται στον ΧΥΤΑ και να εναποθέτουν τα δικά τους απόβλητα χωρίς κανένα έλεγχο. Η Επιτροπή αναφέρει ότι οι ελεγκτές της διαπίστωσαν επίσης την παρουσία γλάρων καθώς και σημαντικής ποσότητας ακάλυπτων και διασκορπισμένων αποβλήτων.

- 23 Η Επιτροπή προβάλλει επιπλέον ότι η διαδικασία χωροθετήσεως και κατασκευής νέου ΧΥΤΑ βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και έχει καθυστερήσει πολύ. Συγκεκριμένα, δεν έχει εγκριθεί καμία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τον νέο ΧΥΤΑ.
- 24 Όσον αφορά το άρθρο 14 της οδηγίας 1999/31, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ΧΥΤΑ που βρίσκονταν ακόμη σε λειτουργία κατά την ημερομηνία μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη μπορούσαν να συνεχίσουν να λειτουργούν μόνον εάν λαμβάνονταν έως τις 16 Ιουλίου 2009 τα απαραίτητα μέτρα που προβλέπει το άρθρο αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση, έπρεπε να παύσουν να λειτουργούν. Ωστόσο, κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο, δεν υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο διευθετήσεως για τον επίμαχο ΧΥΤΑ, κατά την έννοια του άρθρου 14, στοιχείο α΄, της οδηγίας αυτής. Εξάλλου, κατ' αντίθεση προς τις επιταγές του στοιχείου γ΄ του ίδιου άρθρου, οι εργασίες που απαιτούνται ώστε ο ΧΥΤΑ να πληροί τις απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας δεν είχαν εγκριθεί ούτε πραγματοποιηθεί έως τις 16 Ιουλίου 2009 ούτε έως την ημερομηνία της απαντήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας στην αιτιολογημένη γνώμη.
- 25 Δεύτερον, όσον αφορά τα περί παραβάσεως της οδηγίας για τους οικοτόπους, η Επιτροπή προσάπτει στην Ελληνική Δημοκρατία ότι η ΚΥΑ του 2011, με την οποία παρατάθηκε η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων του ΧΥΤΑ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015, εκδόθηκε χωρίς να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής εκτίμηση των επιπτώσεων.
- 26 Η Επιτροπή αναφέρει ότι, μολονότι, βεβαίως, η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τους χώρους υγειονομικής ταφής του άρθρου 14 της οδηγίας 1999/31, εντούτοις η ενδεχόμενη ανανέωση της άδειας λειτουργίας τους πρέπει να γίνεται τηρουμένων των υποχρεώσεων που απορρέουν από το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 3 (βλ. απόφαση Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, σκέψεις 21 έως 29).
- 27 Κατά την Επιτροπή, ένας κορεσμένος ΧΥΤΑ που δεν λειτουργεί σωστά ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά την περιοχή Natura 2000 της οποίας αποτελεί μέρος, οπότε, για την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, απαιτείται η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεών του στην περιοχή αυτή.
- 28 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι από την απόφαση Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging (EU:C:2004:482) προκύπτει ότι, όταν ένα σχέδιο ή έργο, καίτοι έχει επιπτώσεις επί του συγκεκριμένου τόπου, εντούτοις δεν θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη του σκοπού διατηρήσεως αυτού του τόπου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δυνάμενο να επηρεάσει σημαντικά τον συγκεκριμένο τόπο. Ωστόσο, κατά την Επιτροπή, απόκειται στο οικείο κράτος μέλος να αποδείξει ότι το έργο δεν συνεπάγεται κινδύνους και ότι δεν απαιτείται η διενέργεια της προβλεπόμενης από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους εκτιμήσεως των επιπτώσεων.
- 29 Η Επιτροπή προβάλλει επιπλέον ότι η θαλάσσια χελώνα του είδους *Caretta caretta*, λόγω της οποίας η συγκεκριμένη περιοχή χαρακτηρίστηκε ως περιοχή Natura 2000, συμπεριλαμβάνεται στα είδη που εμπίπτουν στα παραρτήματα II και IV της οδηγίας για τους οικοτόπους και χρήζει αυστηρής προστασίας. Υπενθυμίζει ότι η Ελληνική Δημοκρατία έχει ήδη καταδικαστεί από το Δικαστήριο στο πλαίσιο υποθέσεως η οποία ήταν συναφής με την κρινόμενη εν προκειμένω και αφορούσε την ίδια περιοχή (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-103/00, EU:C:2002:60). Ωστόσο, ο επίμαχος ΧΥΤΑ βρίσκεται ακριβώς επάνω από τη θαλάσσια ζώνη που αποτελούσε αντικείμενο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη.
- 30 Κατά την Επιτροπή, η απουσία δέουσας εκτιμήσεως των επιπτώσεων επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι περιβαλλοντικοί όροι δεν τηρήθηκαν κατά την κατασκευή των δύο νέων κυττάρων του επίμαχου ΧΥΤΑ.
- 31 Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας για τους οικοτόπους, την οποία επικαλούνται οι ελληνικές αρχές, η Επιτροπή προβάλλει ότι οι εν λόγω αρχές ουδέποτε επικαλέστηκαν τη διάταξη αυτή έως την υποβολή του υπομνήματος αντικρούσεως. Εν πάση περιπτώσει, κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο, δεν μπορεί να γίνει δεκτό επιχείρημα στηριζόμενο στη διάταξη αυτή (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-304/05, EU:C:2007:532, σκέψεις 82 και 83, καθώς και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-239/04, EU:C:2006:665, σκέψεις 34 έως 36).

- 32 Η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει ότι ο επίμαχος ΧΥΤΑ σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε μεταξύ 1992 και 1995 και τέθηκε σε λειτουργία το 1996, πριν τη δημιουργία του εθνικού πάρκου το 1999, στα γεωγραφικά όρια του οποίου βρίσκεται ο ΧΥΤΑ, χωρίς να προβλέπεται δυνατότητα διατηρήσεως της λειτουργίας του επί ορισμένο χρονικό διάστημα, έως την επιλογή νέας θέσεως εναποθέσεως των αποβλήτων του νομού Ζακύνθου. Προβάλλει ότι το γεγονός αυτό δημιούργησε πολλές δυσχέρειες μετά το 2000 και ο Σύνδεσμος προσπάθησε να εκτελέσει εργασίες προσαρμογής στη νεότερη νομοθεσία περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, καθώς δεν είχε ακόμη επιλεγεί νέος χώρος.
- 33 Το εν λόγω κράτος μέλος επισημαίνει ότι η Ζάκυνθος είναι νησί με μεγάλη τουριστική ανάπτυξη, περιοχή με σεισμική επικινδυνότητα και εδάφη υψηλής υδροπερατότητας και, παράλληλα, λόγω της εκτάσεως του εθνικού πάρκου, είναι περιορισμένοι οι κατάλληλοι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων χώροι. Διατείνεται ότι έχουν ληφθεί όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε ο ΧΥΤΑ να λειτουργεί σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της εθνικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας της Ένωσης.
- 34 Κατά την Ελληνική Δημοκρατία, ο ΧΥΤΑ εξακολουθεί να λειτουργεί επειδή αποτελεί τον μόνο χώρο διαθέσεως αποβλήτων στη Ζάκυνθο, η δε άδεια λειτουργίας του παρατάθηκε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015. Επισημαίνει ότι, έως ότου λειτουργήσει ο νέος ΧΥΤΑ, ο Σύνδεσμος, προκειμένου να αντιμετωπίσει το ζήτημα της διαθέσεως των αποβλήτων κατά τη μεταβατική περίοδο, ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την αδειοδότηση άλλου χώρου, όπου θα πραγματοποιείται διαλογή και, στη συνέχεια, δεματοποίηση και προσωρινή εναπόθεση των αποβλήτων. Παράλληλα, ο Σύνδεσμος σχεδιάζει την κατασκευή δύο νέων κυττάρων στον χώρο αυτό.
- 35 Όσον αφορά την οδηγία 2008/98, η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει, σχετικά με τα άρθρα 13 και 36 της οδηγίας αυτής, επικαλούμενη μεταξύ άλλων την απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-135/05, EU:C:2007:250, σκέψη 37), ότι δεν μπορεί να συνάγεται άνευ ετέρου από την ασυμφωνία μιας πραγματικής καταστάσεως προς τους οριζόμενους από τις εν λόγω διατάξεις στόχους ότι το οικείο κράτος μέλος έχει οπωσδήποτε παραβεί τις απορρέουσες από αυτές υποχρεώσεις. Φρονεί ότι η έγκριση των νέων περιβαλλοντικών όρων με την ΚΥΑ του 2011 αποδεικνύει ότι είχαν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε η διαχείριση των αποβλήτων της Ζακύνθου να μην παρουσιάζει κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου ή για το περιβάλλον. Οι όροι αυτοί προσαρμόστηκαν προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι νεότερες κανονιστικές ρυθμίσεις της Ένωσης όσον αφορά τις οριακές τιμές εκπομπής ρυπαντικών φορτίων και συγκεντρώσεων διαφόρων ουσιών και τις οριακές τιμές στάθμης θορύβου του εξοπλισμού του έργου. Επίσης, τροποποιήθηκαν οι όροι για την αποκατάσταση του ΧΥΤΑ, με την πρόβλεψη κατασκευής τεχνικών έργων όπως η κατασκευή τοιχίου αντιστήριξης, η συμπλήρωση του υφιστάμενου συστήματος επεξεργασίας των στραγγισμάτων, καθώς και της λήψεως συμπληρωματικών μέτρων για την αποκατάσταση του ΧΥΤΑ και εκτελέσεως εργασιών που θα απαιτηθούν μετά την παύση λειτουργίας του, η οποία έχει οριστεί για τις 31 Δεκεμβρίου 2015.
- 36 Η Ελληνική Δημοκρατία διευκρινίζει ότι:
- η κατασκευή νέου τοιχίου αντιστήριξης έχει ολοκληρωθεί,
 - αποκαταστάθηκε το σύστημα έκπλυσης τροχών και το σύστημα συλλογής και καύσης του βιοαερίου,
 - στα εναποτιθέμενα απορρίμματα πραγματοποιείται η κατάλληλη κάλυψη σε καθημερινή βάση και ανάλογα με την ποσότητα των αποβλήτων που εισέρχονται στον ΧΥΤΑ,
 - αποτρέπεται η διασπορά των αποβλήτων και
 - η φύλαξη του χώρου γίνεται από το προσωπικό του αρμόδιου φορέα, από τις 7 το πρωί έως τις 7 το απόγευμα, τις δε υπόλοιπες ώρες ο χώρος παραμένει κλειστός χωρίς να είναι δυνατή η πρόσβαση σε αυτόν.

- 37 Όσον αφορά την οδηγία 1999/31, η Ελληνική Δημοκρατία επισημαίνει ότι ο Σύνδεσμος εκπόνησε σχέδιο διευθετήσεως ενόψει της αδειοδοτήσεως νέου ΧΥΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας αυτής και ότι, μετά την έγκριση του σχεδίου αυτού, η αρμόδια υπηρεσία θα εκδώσει άδεια λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας. Σε κάθε περίπτωση, παρά την έλλειψη άδειας λειτουργίας του ΧΥΤΑ κατά την έννοια του άρθρου 8, δεν συντρέχει παράβαση των άρθρων 9

και 11 αυτής, δεδομένου ότι ο ΧΥΤΑ λειτουργεί βάσει περιβαλλοντικών όρων οι οποίοι ανανεώθηκαν με την ΚΥΑ του 2011 και ότι οι προηγούμενες κοινές υπουργικές αποφάσεις εξακολουθούν να τηρούνται όσον αφορά το είδος και την ποσότητα των αποβλήτων που εναποτίθενται εκεί. Το κράτος μέλος υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις αυτές, οι οποίες εκδόθηκαν το 1992 και το 2000 και δεν τροποποιήθηκαν ως προς το ζήτημα αυτό το 2011, προέβλεπαν ότι ο επίμαχος ΧΥΤΑ δέχεται μόνον οικιακά απόβλητα της Ζακύνθου, καθώς και τα εξομοιούμενα προς αυτά, και ότι η συνολική ποσότητα αποβλήτων που επιτρέπεται να εναποτεθεί ανέρχεται σε 20 000 τόνους ετησίως. Σχετικά με την αιτίαση περί μη τήρησης των απαιτήσεων του άρθρου 12 της εν λόγω οδηγίας, η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει ότι το άρθρο αυτό δεν παραβιάστηκε, διότι με την εν λόγω ΚΥΑ του 2000 μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, για την τροποποίηση της οδηγίας 75/442 (ΕΕ L 78, σ. 32), η οποία ήταν εφαρμοστέα κατά τον χρόνο εκδόσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων.

38 Όσον αφορά την οδηγία για τους οικοτόπους, η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει ότι, λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων 47, 52, 53 και 56 της αποφάσεως Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging (EU:C:2004:482), δεν μπορεί εν προκειμένω να διαπιστωθεί μη τήρηση του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής. Εξάλλου, η ΚΥΑ του 2011 δεν θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη του σκοπού της διατηρήσεως της οικείας περιοχής Natura 2000, διότι, κατά την παράταση της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου ΧΥΤΑ, ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι αυτός βρίσκεται σε περιοχή Natura 2000 και εντός του εθνικού πάρκου. Εν πάση περιπτώσει, κατά το εν λόγω κράτος μέλος, μπορεί επίσης να εφαρμοστεί το άρθρο 6, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας, δεδομένου ότι, ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ήδη δυνάμενων να εφαρμοστούν, λόγοι προστασίας της δημόσιας υγείας επιβάλλουν τη συνέχιση της λειτουργίας του υφιστάμενου ΧΥΤΑ, έως την αντικατάστασή του από νέο. Όσον αφορά τη θέση του νέου ΧΥΤΑ, προβάλλει ότι οι περιβαλλοντικοί όροι του σχεδίου, οι οποίοι προέβλεπαν την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών, καθορίστηκαν στις 12 Νοεμβρίου 2012 και ότι η αρμόδια αρχή είχε ήδη εγκρίνει την επιλογή της θέσεως του νέου ΧΥΤΑ στη θέση «Λίβα».

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

39 Είναι, καταρχάς, απορριπτέα τα επιχειρήματα της Ελληνικής Δημοκρατίας σχετικά με τις εσωτερικές δυσχέρειες που επικαλείται προς δικαιολόγηση της συνεχίσεως της λειτουργίας του επίμαχου ΧΥΤΑ, παρά τις επικρίσεις που είχε διατυπώσει η Επιτροπή λόγω μη τήρησης των διατάξεων των οδηγιών 1999/31 και 2008/98 καθώς και της οδηγίας για τους οικοτόπους.

40 Η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει ότι, λόγω της δημιουργίας του εθνικού πάρκου, της τουριστικής αναπτύξεως στη Ζάκυνθο και του ότι πρόκειται για νησί, καθώς και του σεισμικού κινδύνου και της διαπερατότητας του εδάφους, προϋπόθεση για το κλείσιμο του συγκεκριμένου ΧΥΤΑ ήταν η κατασκευή και λειτουργία νέου.

41 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλείται πρακτικές, διοικητικές ή οικονομικές δυσχέρειες για να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των επιβαλλόμενων από μια οδηγία υποχρεώσεων και προθεσμιών (βλ., συναφώς, απόφαση Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-301/10, EU:C:2012:633, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

42 Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή είχε κατά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-193/12, EU:C:2013:394, σκέψη 21, και Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-67/12, EU:C:2014:5, σκέψη 31).

43 Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο, η Ελληνική Δημοκρατία απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη μετά τη λήξη της ταχθείσας δίμηνης προθεσμίας από την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω γνώμης.

44 Δεδομένου ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι διάδικοι παραδέχθηκαν ότι η αιτιολογημένη γνώμη που εξέδωσε η Επιτροπή στις 27 Ιανουαρίου 2012 παραλήφθηκε αυθημερόν από την Ελληνική Δημοκρατία, διαπιστώνεται ότι η απάντηση αυτής στην προαναφερθείσα αιτιολογημένη γνώμη, απάντηση υποβληθείσα με έγγραφο της 4ης Απριλίου 2012 και συμπληρωθείσα στις 14 Ιουνίου 2012, κοινοποιήθηκε εκπρόθεσμα στην Επιτροπή.

- 45 Ωστόσο, μόνον το γεγονός ότι η απάντηση αυτή δεν υποβλήθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας δεν αρκεί για να κριθεί η προσφυγή της Επιτροπής βάσιμη.
- 46 Συγκεκριμένα, ακόμη και αν το κράτος μέλος δεν αμφισβητεί την παράβαση, απόκειται σε κάθε περίπτωση στο Δικαστήριο να διαπιστώσει εάν στοιχειοθετείται η προσαπτόμενη παράβαση (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Σουηδίας, C-438/07, EU:C:2009:613, σκέψη 53, και Επιτροπή κατά Ισπανίας, EU:C:2014:5, σκέψη 30).
- 47 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο οφείλει εν προκειμένω να διαπιστώσει εάν, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 27ης Ιανουαρίου 2012 προθεσμίας, η Ελληνική Δημοκρατία είχε όντως λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχει από τα άρθρα 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, 8, 9, 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', 12 και 14 της οδηγίας 1999/31, καθώς και 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 48 Πρώτον, όσον αφορά την αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες του επίμαχου ΧΥΤΑ, που κατά το εν λόγω θεσμικό όργανο συνιστούν παραβάσεις των άρθρων 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, τονίζεται ότι οι διάδικοι επικαλούνται με τα δικόγραφά τους διάφορα πραγματικά στοιχεία.
- 49 Πάντως, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το βάρος αποδείξεως στο πλαίσιο διαδικασίας διαπιστώσεως παραβάσεως βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, απόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη της προσαπτόμενης παραβάσεως. Συνεπώς, η Επιτροπή οφείλει να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα στοιχεία που είναι απαραίτητα προκειμένου αυτό να διαπιστώσει την ύπαρξη της εν λόγω παραβάσεως (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Φινλανδίας, C-335/07, EU:C:2009:612, σκέψη 46, και Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-301/10, EU:C:2012:633, σκέψη 70).
- 50 Εάν η Επιτροπή προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτουν ορισμένα πραγματικά περιστατικά που έχουν λάβει χώρα στο έδαφος του καθού κράτους μέλους, εναπόκειται στο κράτος αυτό να αμφισβητήσει ουσιαστικώς και λεπτομερώς τα προβαλλόμενα στοιχεία και τις συνέπειες που απορρέουν από αυτά (βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Φινλανδίας, EU:C:2009:612, σκέψη 47, και Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, EU:C:2012:633, σκέψη 72).
- 51 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/98, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι η διαχείριση των αποβλήτων πραγματοποιείται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον. Η διάταξη αυτή, πάντως, δεσμεύει τα κράτη μέλη ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, παρέχοντάς τους παράλληλα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την εκτίμηση της αναγκαιότητας των μέτρων αυτών. Συνεπώς, δεν είναι καταρχήν δυνατό να συναχθεί απευθείας από την ασυμφωνία μιας πραγματικής καταστάσεως προς τους οριζόμενους από τη διάταξη αυτή στόχους ότι το οικείο κράτος μέλος έχει οπωσδήποτε παραβεί τις απορρέουσες από αυτήν υποχρεώσεις (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-297/08, EU:C:2010:115, σκέψεις 96 και 97, καθώς και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-37/09, EU:C:2010:331, σκέψεις 35 και 36).
- 52 Εντούτοις, δεν αμφισβητείται ότι η εξακολούθηση μιας πραγματικής καταστάσεως, ιδίως όταν συνεπάγεται σημαντική υποβάθμιση του περιβάλλοντος η οποία διατηρείται επί μακρόν χωρίς επέμβαση των αρμοδίων αρχών, ενδέχεται να σημαίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν υπερβεί τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που τους παρέχει το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/98 (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας, EU:C:2010:115, σκέψη 97, και Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, EU:C:2010:331, σκέψη 36).
- 53 Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί τα πραγματικά στοιχεία που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της, όπως αυτά συνοψίζονται στη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως. Δεν αμφισβητεί ούτε ότι οι δυσλειτουργίες του επίμαχου ΧΥΤΑ τις οποίες εντόπισε το θεσμικό όργανο αποτελούν κίνδυνο για την υγεία και ενδέχεται να βλάψουν το περιβάλλον.
- 54 Όσον αφορά τις αναφερόμενες στις σκέψεις 35 και 36 της παρούσας αποφάσεως εργασίες που πραγματοποίησαν οι ελληνικές αρχές, οι εργασίες αυτές αποτελούν μεταβολές που επήλθαν μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη. Κατά πάγια νομολογία του

Δικαστηρίου, οι μεταβολές που επέρχονται μετά την προθεσμία αυτή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της υπάρξεως παραβάσεως (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-206/10, EU:C:2011:283, σκέψη 25, και Επιτροπή κατά Βουλγαρίας, C-152/12, EU:C:2014:82, σκέψη 60).

- 55 Εξάλλου, από τα πορίσματα των επιθεωρήσεων και των επιτόπιων ελέγχων που διενεργήθηκαν το 2010, το 2011 και το 2012 από τις ελληνικές αρχές και από την Επιτροπή, τα οποία επικαλείται η Επιτροπή, προκύπτει ότι η λειτουργία του επίμαχου ΧΥΤΑ αποτελούσε αιτία μόλυνσεως του περιβάλλοντος και ενείχε κινδύνους για την υγεία των κατοίκων και της πανίδας, καθώς και για τη φύση.
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, από τα στοιχεία της δικογραφίας συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα προβλήματα και οι δυσλειτουργίες του επίμαχου ΧΥΤΑ είχαν ως συνέπεια τη διαρκή υποβάθμιση του περιβάλλοντος σε σημαντικό βαθμό.
- 57 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/98.
- 58 Όσον αφορά το άρθρο 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, επισημαίνεται ότι, κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την απαγόρευση της εγκαταλείψεως, της απορρίψεως ή της ανεξέλεγκτης διαχειρίσεως των αποβλήτων. Βάσει των πραγματικών στοιχείων που παρατίθενται στις σκέψεις 53 έως 56 της παρούσας αποφάσεως, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την απαγόρευση της ανεξέλεγκτης διαχειρίσεως των αποβλήτων στον επίμαχο ΧΥΤΑ, παρέβη και τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη διάταξη αυτή της οδηγίας 2008/98.
- 59 Δεύτερον, όσον αφορά την αιτίαση της Επιτροπής περί μη τηρήσεως των διατάξεων της οδηγίας 1999/31, πρέπει να εξεταστούν διαδοχικά τα επιχειρήματα που σχετίζονται με τα επιμέρους άρθρα της οδηγίας αυτής.
- 60 Όσον αφορά το άρθρο 8 της οδηγίας 1999/31, αρκεί η παρατήρηση ότι η Ελληνική Δημοκρατία παραδέχεται ρητώς στο σημείο 14 του υπομνήματος αντικρούσεως, ότι ο ΧΥΤΑ δεν διαθέτει άδεια λειτουργίας που να έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, στοιχείο α'.
- 61 Προβάλλει, ωστόσο, με το προαναφερθέν σημείο 14, ότι δεν παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 9 και 11 της εν λόγω οδηγίας, διότι, αφενός, ο επίμαχος ΧΥΤΑ λειτουργεί σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους που ανανεώθηκαν με την ΚΥΑ του 2011 και, αφετέρου, ότι εξακολουθούν να τηρούνται τα οριζόμενα από τις ΚΥΑ του 1992 και του 2000 όσον αφορά το είδος και την ποσότητα των αποβλήτων, καθώς και το περιεχόμενο του άρθρου 9 της οδηγίας 75/442, το οποίο επαναλαμβάνεται στην οδηγία 1999/31.
- 62 Ωστόσο, η θέση της Ελληνικής Δημοκρατίας περί τηρήσεως του άρθρου 9 της οδηγίας 1999/31 δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, το κράτος μέλος αυτό δεν αμφισβητεί τη θέση της Επιτροπής ότι ο επίμαχος ΧΥΤΑ είναι υπέρμετρα κορεσμένος και ότι η διάθεση των αποβλήτων πραγματοποιείται κάτω από το όριο της μεμβράνης στεγνώσεως.
- 63 Πάντως, δεδομένου του βαθμού κορεσμού του επίμαχου ΧΥΤΑ, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ούτε ότι τηρούνται οι ΚΥΑ του 1992 και του 2000 όσον αφορά τον τύπο και την ποσότητα των αποβλήτων που έχουν εναποτεθεί, ούτε ότι αυτές ανανεώθηκαν με την ΚΥΑ του 2011 όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς όρους, ούτε ότι ο επίμαχος ΧΥΤΑ λειτουργεί σύμφωνα με την οδηγία 75/442, οι σχετικές διατάξεις της οποίας ουσιαστικά επαναλαμβάνονται στην οδηγία 1999/31.
- 64 Αντιθέτως, λόγω του βαθμού κορεσμού του επίμαχου ΧΥΤΑ, η Ελληνική Δημοκρατία ήταν υποχρεωμένη να τροποποιήσει τις προαναφερθείσες ΚΥΑ, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι περιβαλλοντικοί όροι και το περιεχόμενο της άδειας λειτουργίας του εν λόγω ΧΥΤΑ καθιστούν δυνατή τη λειτουργία του σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης.
- 65 Συναφώς, πρέπει ακόμη να επισημανθεί ότι η οδηγία 1999/31 εισάγει ειδική ρύθμιση, η οποία διευκρινίζει και συμπληρώνει την προϊσχύσασα γενική ρύθμιση, η οποία συνίσταται κυρίως στην

οδηγία 75/442. Επομένως, ακόμη και αν ένας ΧΥΤΑ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της τελευταίας αυτής οδηγίας, το κράτος μέλος οφείλει να διασφαλίζει ότι ο ΧΥΤΑ αυτός λειτουργεί σύμφωνα με τις ουσιαστικές απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 9 της οδηγίας 1999/31 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Επιτροπή κατά Σλοβακίας, C-331/11, EU:C:2013:271, σκέψεις 32 έως 34).

- 66 Όσον αφορά τη θέση που διατυπώνει η Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με την τήρηση του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 1999/31, ούτε αυτή μπορεί να γίνει δεκτή.
- 67 Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο κάτοχος των αποβλήτων ή ο φορέας εκμεταλλεύσεως ενός ΧΥΤΑ να αποδεικνύει ότι η αποδοχή των αποβλήτων στον συγκεκριμένο χώρο γίνεται σύμφωνα με την άδεια και τα κριτήρια αποδοχής που ορίζονται στο παράρτημα II της εν λόγω οδηγίας.
- 68 Δεδομένου ότι, με τις σκέψεις 53 έως 56 της παρούσας αποφάσεως, διαπιστώθηκε ότι οι δυσλειτουργίες του επίμαχου ΧΥΤΑ αποτελούν κίνδυνο τόσο για το περιβάλλον όσο και για την υγεία των κατοίκων και της πανίδας, η αποδοχή των αποβλήτων στον συγκεκριμένο ΧΥΤΑ δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί τα κριτήρια του παραρτήματος II της οδηγίας 1999/31. Επομένως, η συνέχιση της λειτουργίας ενός τέτοιου ΧΥΤΑ συνιστά παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.
- 69 Όσον αφορά τη θέση της Ελληνικής Δημοκρατίας ότι ο έλεγχος, η παρατήρηση και η φύλαξη του επίμαχου ΧΥΤΑ προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, οπότε η συνέχιση της λειτουργίας του ΧΥΤΑ δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 12 της οδηγίας 1999/31, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 70 Συγκεκριμένα, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, χωρίς να προβληθούν συναφώς αντιρρήσεις, η διασπορά των αποβλήτων εκτός του επίμαχου ΧΥΤΑ, η διήθηση στραγγισμάτων στο φρεάτιο συλλογής και, εν συνεχεία, στην προστατευόμενη θαλάσσια περιοχή του κόλπου του Λαγανά, η υπολειτουργία των εγκαταστάσεων βιολογικής επεξεργασίας, καθώς και οι πλημμέλειες όσον αφορά τον έλεγχο της προσβάσεως στον ΧΥΤΑ αποδεικνύουν ότι δεν τηρήθηκαν εν προκειμένω οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το εν λόγω άρθρο 12.
- 71 Τέλος, όσον αφορά το άρθρο 14 της οδηγίας 1999/31, αρκεί η διαπίστωση ότι, με τα υπομνήματα αντικρούσεως και ανταπαντήσεως, η Ελληνική Δημοκρατία απλώς αναφέρει ότι ο Σύνδεσμος υπέβαλε στο αρμόδιο υπουργείο σχέδιο διευθετήσεως, προκειμένου να εξασφαλιστεί ιδίως η τήρηση του άρθρου 14, και ότι, μετά την αξιολόγηση του σχεδίου αυτού, πρόκειται να εκδοθεί άδεια λειτουργίας σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής.
- 72 Όπως προκύπτει από την προσφυγή της Επιτροπής και το υπόμνημα απαντήσεως, το σχέδιο αυτό δεν είχε εγκριθεί ούτε εντός της προθεσμίας του άρθρου 14, στοιχείο α', της οδηγίας 1999/31 ούτε εντός της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας. Ωστόσο, ελλείψει σχεδίου διευθετήσεως, αποκλείεται οι αρμόδιες αρχές της Ελληνικής Δημοκρατίας να έχουν εκδώσει οριστική άδεια για τη συνέχιση της λειτουργίας του χώρου υγειονομικής ταφής σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 14, στοιχείο β', της οδηγίας 1999/31 και τα μέτρα που προβλέπονται υπό το στοιχείο γ' του άρθρου αυτού (βλ., συναφώς, απόφαση Επιτροπή κατά Σλοβακίας, EU:C:2013:271, σκέψη 38).
- 73 Τρίτον, όσον αφορά την οδηγία για τους οικοτόπους, η Επιτροπή προσάπτει στην Ελληνική Δημοκρατία ότι παρέτεινε την ισχύ των περιβαλλοντικών όρων του χώρου υγειονομικής ταφής αποβλήτων έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 χωρίς να πραγματοποιηθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και ότι παρέβη τη διαδικασία του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής.
- 74 Καταρχάς, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί την έλλειψη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Εξάλλου, αντιθέτως, προς ό,τι υποστηρίζει το εν λόγω κράτος μέλος, απαραίτητη προϋπόθεση για την παράταση της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων είναι η δέουσα εκτίμηση των σχετικών επιπτώσεων, όπως επιτάσσει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.
- 75 Δεδομένου ότι η οδηγία για τους οικοτόπους δεν περιλαμβάνει ορισμό του όρου «σχέδιο», πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ορισμός του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 85/337, κατά τον οποίο «σχέδιο» αποτελούν η υλοποίηση κατασκευαστικών εργασιών ή άλλων εγκαταστάσεων ή έργων, καθώς και οι

λοιπές επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον. Ο ορισμός αυτός θεωρείται ότι καλύπτει την περίπτωση χώρου υγειονομικής ταφής αποβλήτων του οποίου η άδεια λειτουργίας έχει λήξει, οσάκις ο βαθμός του κορεσμού του και οι δυσλειτουργίες του επηρεάζουν μια περιοχή Natura 2000 και κατασκευάζονται εκεί νέα κύτταρα (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, EU:C:2004:482, σκέψεις 23 έως 29).

- 76 Εξάλλου, ερμηνεύοντας το άρθρο 6, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της οδηγίας για τους οικοτόπους, το Δικαστήριο έχει κρίνει, αφενός, ότι κάθε σχέδιο μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου πρέπει να εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατηρήσεώς του, εφόσον δεν μπορεί να αποκλειστεί, βάσει αντικειμενικών στοιχείων, ότι τον επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό, και, αφετέρου, ότι οσάκις ένα τέτοιο σχέδιο ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων διατήρησης του τόπου αυτού, πρέπει να θεωρείται ότι δύναται να επηρεάσει σημαντικά τον εν λόγω τόπο (βλ., συναφώς, απόφαση Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, EU:C:2004:482, σκέψεις 45 και 49).
- 77 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η ανανέωση της άδειας λειτουργίας του επίμαχου ΧΥΤΑ εμπεριέχει τέτοιο κίνδυνο για την περιοχή Natura 2000, εντός της οποίας βρίσκεται ο συγκεκριμένος χώρος.
- 78 Περαιτέρω, η επιχειρηματολογία που αναπτύσσει η Ελληνική Δημοκρατία βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας για τους οικοτόπους δεν μπορεί να γίνει δεκτή, διότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή.
- 79 Συγκεκριμένα, η γνώση των επιπτώσεων ενός σχεδίου ή έργου όσον αφορά τους στόχους διατήρησης ενός δεδομένου τόπου, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους, συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, διότι, χωρίς τα στοιχεία αυτά, δεν είναι δυνατόν να εξεταστεί καμία από τις προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω παρεκκλίνουσας διατάξεως (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-404/09, EU:C:2011:768, σκέψη 109, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας κ.λπ., C-43/10, EU:C:2012:560, σκέψη 114, καθώς και Briels κ.λπ., C-521/12, EU:C:2014:330, σκέψη 35).
- 80 Τέλος, όσον αφορά τη θέση της Ελληνικής Δημοκρατίας περί καθορισμού, στις 12 Νοεμβρίου 2012, των περιβαλλοντικών όρων του έργου του νέου ΧΥΤΑ και την πρόβλεψη της εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών, αρκεί η διαπίστωση ότι το γεγονός αυτό δεν αφορά τη λειτουργία του επίμαχου ΧΥΤΑ και, συνεπώς, δεν έχει σημασία για τις παραλείψεις που διαπιστώθηκαν με τις προηγούμενες σκέψεις της παρούσας αποφάσεως.
- 81 Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν μπορεί να λάβει υπόψη τους εν λόγω περιβαλλοντικούς όρους κατά την εξέταση της υπό κρίση προσφυγής.
- 82 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφυγή της Επιτροπής κρίνεται βάσιμη.
- 83 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία:
- διατηρώντας σε λειτουργία έναν δυσλειτουργικό και κορεσμένο ΧΥΤΑ στη Ζάκυνθο, στη θέση Γρυπαραίικα της περιοχής του Καλαμακίου, ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης, οι οποίες καθορίζονται με τα άρθρα 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98, καθώς και τα άρθρα 8, 9, 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', 12 και 14 της οδηγίας 1999/31, και
 - έχοντας ανανεώσει την άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου ΧΥΤΑ χωρίς να τηρήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους,
- παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις εν λόγω διατάξεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

84 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Ελληνικής Δημοκρατίας στα δικαστικά έξοδα και η Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Η Ελληνική Δημοκρατία,

- διατηρώντας σε λειτουργία έναν δυσλειτουργικό και κορεσμένο χώρο υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ) στη Ζάκυνθο, στη θέση Γρυπαραιίκα της περιοχής Καλαμακίου, ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης, οι οποίες καθορίζονται με τα άρθρα 13 και 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών, καθώς και τα άρθρα 8, 9, 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', 12 και 14 της οδηγίας 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, και,
- έχοντας ανανεώσει την άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου ΧΥΤΑ χωρίς να τηρήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από εν λόγω διατάξεις.

2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.